

GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

RUSCH GOTICO-ANTIQUA 100G
ADOLF RUSCH
STRASBOURG 1470-75

R

In primis deo gratias age-
m? sicut sui ordinis cellitu-
do et bñficij ipsius multitu-
do mere? cui? misericordie
super om̃s pphetas existūt
Et post dicā q? quidā d me-
liorib? amicis quos habere
videor (cui i om̃ib? p qb?
me deprecatur? fuerit satisfa-
cere debeo de re quam pos-
sum) me rogauit vt ei libzū de medicina fa-
ciam: eius regulas vniuersales et pticula-
res talit̃ cōprehendentē: vt explanatio euz
breuitate in eo coniungatur. et secūduz plu-
rimū afferā qntū est afferendū de declara-
tōne in verbis paucis. qd̃ equidē cessi. et
mibi placuit vt i primis loquerer de reb?
pñib? et vniuersalib? utriusqz ptis medi-
cine. theorice videlicz & p̃ctice. Postea ūo
loquar de vñbus iudicioz virtutū medicī-
narū simpliciu? et post hec de pticularibus
eorūdez. deinde loquar de egritudinib? que
in vno quoqz attingunt membro. Prius tñ
incipiā ab anathomia illi? membri et eius
iuiuamento. De anathomia em̃ simpliciu?
membroz. & silr iuiuamenti in libro pmo
vniuersali iam tunc locutus ero. Cum aut
membri anathomiā p̃sumauero in q̃plibus
locis demonstrare incipiā quomō eius p̃ser-
uetur sanitas. Deinde smone absoluto ostē-
damei? egritudines vniuersales et causas
& semitas cognoscēdi eas. et vias eas me-
dicandi in smone vniūsalī. Postq̃ aut has
res vniūsales expleuero ad egritudines re-
dibo pticulares. et in q̃plibus earū etiam
demonstrabo i p̃mis iudiciū vniuersale in
eius diffinitōe et ipsius causis et significa-
tōnibus. Deinde ad iudicia reuertar pticu-
laria. Post ostendā reglām vniūsalē in me-
dicando. Deinde descendā ad medicandū
pticularit̃ cū vna quaqz medicīna simplici:
aut cōposita. Ad illud aut qd̃ p̃us dicā de
iuiuamenti medicīnarū simpliciu? in egritudi-
nibus in libro medicīnarū simpliciu? in tabu-
lis pictis quas bonū est fieri (sicut in disci-
pline modo aspiciet cū ad ip̃m puenies) nō
reuertar ad dicendū nisi modicaz rem. De
medicīnarū quoqz ppositarū (q̃ mibi vide-
bunt̃ in antidotario meli? ponēde) iuuamē-
tis & quō misceant̃ usqz ibi loq̃ dimittam.
Placet autem mibi ut postq̃ hunc librum

In ppimis deo gratias age-
m? sicut sui ordinis cellitu-
do et bñficij ipsius multitu-
do mere? cui? misericordie
super om̃es pphetas existūt
Et post dicā q? quidā d me-
liorib? amicis quos habere
videor (cui i om̃ib? p qb?
me deprecatur? fuerit satisfa-
cere debeo de re quam pos-
sum) me rogauit vt ei libru de medicina fa-
ciam: eius regulas vniuersales et pticula-
res talit̃ cōprehendentē: vt explanatio euz
breuitate in eo coniungatur. et secūduz plu-
rimū afferā qntū est afferendū de declara-
tōne in verbis paucis. qd̃ equidē cessi. et
mibi placuit vt i primis loquerer de reb?
cnib? et vniuersalib? utriusqz ptis medi-
cine. theorice videlicz & p̃ctice. Postea ūo
loquar de vñbus iudicioz virtutū medicī-
narū simpliciu? et post hec de pticularibus
eorūdez. deinde loquar de egritudinib? que
in vno quoqz attingunt membro. Prius tñ
incipiā ab anathomia illi? membri et eius
iuiuamento. De anathomia em̃ simpliciu?
membroz. & silr iuiuamenti in libro pmo
vniuersali iam tunc locutus ero. Cum aut
membri anathomiā p̃sumauero in q̃plibus
locis demonstrare incipiā quomō eius p̃ser-
uetur sanitas. Deinde smone absoluto ostē-
damei? egritudines vniuersales et causas
& semitas cognoscēdi eas. et vias eas me-
dicandi in smone vniūsalī. Postq̃ aut has
res vniūsales expleuero ad egritudines re-
dibo pticulares. et in q̃plibus earū etiam
demonstrabo i p̃mis iudiciū vniuersales in
eius diffinitōe et ipsius causis et significa-
tōnibus. Deinde ad iudicia reuertar pticu-
laria. Post ostendā reglām vniūsalē in me-
dicando. Deinde descendā ad medicandū
pticularit̃ cū vna quaqz medicīna simplici:
aut cōposita. Ad illud aut qd̃ p̃us dicā de
iuiuamenti medicīnarū simpliciu? in egritudi-
nibus in libro medicīnarū simpliciu? in tabu-
lis pictis quas bonū est fieri (sicut in disci-
pline modo aspiciet cū ad ip̃m puenies) nō
reuertar ad dicendū nisi modicaz rem. De
medicīnarū quoqz ppositarū (q̃ mibi vide-
bunt̃ in antidotario meli? ponēde) iuuamē-
tis & quō misceant̃ usqz ibi loq̃ dimittam.
Placet autem mibi ut postq̃ hunc librum

íuuamento . De anathomia em̃ simpliciũz
membroz̃ . & filr íuuamentis in libro p̃mo
vniuersali iam tunc locutus ero . Cum aut̃
membri anathomiã sũmauero in q̃plibus
locis demonstrare incipiã quomõ eius s̃ser
uetur sanitas . Deĩde s̃mone absoluto ostẽ

íuuamento . De anathomia em̃ simpliciũz
membroz̃ . & filr íuuamentis in libro p̃mo
vniuersali iam tunc locutus ero . Cum aut̃
membri anathomiã sũmauero in q̃plibus
locis demonstrare incipiã quomõ eius s̃ser
uetur sanitas . Deĩde s̃mone absoluto ostẽ

A A B B C D D Œ E F
 G H I K L M N O p Q
 R R S S V V X X y z
 a b c d e f g h i j k l m n
 o p q r s t u v x y z

A A B C D D D E F
 G H I K L L M M N N N
 O P P Q Q Q R R
 S S T V V X X Y Z a
 ā b b c c c c t o o e e e f
 ff g g g i g h h i i m j k l l' m
 ñ n n ñ o o p p p p p p p
 q q q q q q r r r s
 t t t t u u u v v

A A B C D D D E F
 G H I K L L M M N N N
 O P P Q Q Q R R
 S S T V V X X Y Z a
 ā b b c c c c t o o e e e f
 ff g g g i g h h i i m j k l l' m
 ñ n n ñ o o p p p p p p p
 q q q q q q r r r s
 t t t t u u u v v

x y 3 ѵ & 2 7 . · ÷ = ( )

x y & ѵ 3 7 2 . · ÷ = ( )

Non eram nescius Brute cum quae summis ingeniis exquisitae doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehensiones incurreret. nam quibusdam et iis quidem non admodum indoctis totum hoc displicet philosophari. quidam autem non tam id reprehendunt si remissius agatur sed tantum studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et ii quidem eruditi Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consumere. postremo aliquos futuros suspicor qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum breviter existimo. Quamquam philosophiae quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philosophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vituperata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepí veritus ne movere hominum studia viderer retinere non posse. Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coerceri reprimique non potest ut prope modum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philosophia quam his qui rebus infinitis modum constituent in reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis

solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pulcherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invidus qui ab eo nos abducatur si laboramus quis est qui alienae modum statuatur industriae nam ut Terentianus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre denique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit nos ter minime nobis invidendus labor. is igitur est difficilius satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravissimis rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas non inviti legant. quis enim tam invidus paene nomini Romano est qui Ennii Medeam aut Antiocham Pacuvii spernat aut reiciat quod se isdem Euripidis fabulis delectari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Caecilii aut Andriam Terentii quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male conversam Attili mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut inertissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi quidem nulli satis eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. an tamen ne in nemore nihilo minus legimus quam hoc idem Graecum quae autem de bene beate

LATIN ABBREVIATIONS DISCRETIONARY LIGATURES	
ā	a m
ḃ	b í s
ċ	c u m
ċ	c r a
ð	ð e ð e s ð í c í t ð í c t u s ð í s ð í t ð u m u n ð
ē	e m e n e s t
ḥ	h í c
ī	í n í n í í m í m u í r e m í m í n n í n í m
l̥	l u l u l
ṁ	m e n m n m n e m n í m u n t u m
ō	o n o m í o o ð o
p̥	p a r

HISTORICAL LIGATURES STANDARD LIGATURES	
Ꝁ	p e r p r o p r o p
ꝁ	p r a e p r e p u
Ꝃ	p r a p u r p u t
ꝃ	p a p a
Ꝅ	p r o p t e r
ꝅ	q u a e q u e
Ꝇ	q u o ð
ꝇ	q u o ð a m
Ꝉ	e r
ꝉ	t e r
Ꝋ	t í o
ꝋ	t r a
Ꝍ	u m u n
ꝍ	e t
Ꝏ	c o n
ꝏ	e t
Ꝑ	r u m
ꝑ	u s
HISTORICAL LIGATURES STANDARD LIGATURES	
Ꝓ	c t
ꝓ	f f
Ꝕ	g í
ꝕ	í n
Ꝗ	f í
ꝗ	f f
Ꝙ	f t

HISTORICAL FORMS STYLISTIC ALTERNATES		
SS01	Ꝑ	A
SS02	B	B
SS03	D	D
SS04	Ꝍ	L
SS05	M	M
SS06	N	N
SS07	p̥	P
SS08	R	R
SS09	S	S
SS10	V	V
SS11	X	X
SS12	Ꝓ	r
SS13	f	s

RUSCH 100G, GOTICO-ANTIQUA FIRST USED IN STRASBOURG BY ADOLF
RUSCH FOR BALBUS' CATHOLICON, BETWEEN 1470-75 (EXACT DATE
UNKNOWN) AND USED UNTIL 1478.

TYPE DESIGN WORKSHOP AT ESAL METZ AND BIBLIOTHÈQUE MUNICIPALE
DE METZ, HELD BY JÉRÔME KNEBUSCH, METZ, APRIL 2018.

WORKSHOP PARTICIPANTS: SUZY MICHEL, ANTHONY VISCONTI, ANIS
REMAKI, LAUREEN REVOCATO, SEBALD PAUER, HELENA BERG, JEANNE
RICHARME, CYNTHIA MACRI, KATHARINA VILIEVA, MADELEINE PINOT,
SOLINE GUIGONIS, LUCIE MEDDA, ALEXIS FAUDOT.

SOURCE: *SPECULUM NATURALE*, VINCENTIUS BELLOVACENSIS, 1476.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS,
DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE
TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT BAYERISCHE STAATSBIBLIOTHEK, MÜNCHEN
& ANRT, NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT
GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2019

VERSION: 1.0, 25 APRIL 2019

ADDED GLYPHS:

J U W w